

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 17. 6. 2026

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0163/SO/2026

Programová služba: Dvojka

Vysielateľ: Slovenská televízia a rozhlas

Číslo autorizácie vysielania: AT/23

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 3 zloženom z predsedu Ing. Juraja Rybanského a členov senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Michala Dzurjanina postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0163/SO/2026 smerujúci voči vysielaniu televíznej programovej služby Dvojka vysielateľa Slovenská televízia a rozhlas a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 16 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia podnetu.

T: 29. 6. 2026

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 17. 6. 2026

Podnet na preverenie č. 0163/SO/2026 zaevidovaný dňa 20. 4. 2026

Podávateľ: fyzická osoba

Predmet podnetu: *Do kríža*

Deň a čas vysielania: 12. 11. 2025 21:55 hod.

Programová služba: Dvojka

Vysielateľ: Slovenská televízia a rozhlas

Číslo autorizácie: AT/23

Dátum: 10. 6. 2026

OBSAH PODNETU:

„Vážená Rada pre mediálne služby,

týmto podávam podnet na prešetrovanie diskusnej relácie „Do kríža“, odvysielanej dňa 12. novembra 2025 o 22:00 hod. na programovej službe Dvojka (RTVS).

Témou relácie boli problémy po rozvoде, najmä vo vzťahu k deťom, rodičovským právam a pripravovanej novele Občianskeho zákonníka. Do diskusie boli pozvané tri hostky - psychologička, expertka na rodinné právo a advokátka. V relácii však absentoval akýkoľvek zástupca opačného alebo kritického pohľadu na prezentované tézy, najmä z pohľadu otcov, zástupcov otcovských iniciatív, prípadne odborníkov zastávajúcich odlišný názor na fungovanie súčasného systému úpravy rodičovských práv a povinností.

Vzhľadom na citlivosť a spoločenský význam témy rozvodovosti, starostlivosti o deti po rozvoде a pripravovaných legislatívnych zmien mám za to, že relácia neposkytla priestor na pluralitu názorov a nebola zabezpečená vyváženosť diskusie. V kontexte verejnoprávneho vysielateľa považujem za obzvlášť dôležité, aby boli pri takýchto témach prezentované rôzne relevantné odborné aj občianske stanoviská.

Z verejne dostupných reakcií divákov zároveň vyplýva, že časť publika vnímala diskusiu ako názorovo jednostrannú, pričom zaznievali výhrady k absencii mužského pohľadu, resp. pohľadu otcov, a k možnej „genderovej“ nevyváženosti relácie.

Týmto Vás žiadam o preverenie, či odvysielaním predmetnej relácie nedošlo k porušeniu povinností vysielateľa zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských a politicko-publicistických programov v zmysle platnej legislatívy.

Zároveň žiadam o informovanie o výsledku prešetrovania tohto podnetu.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 písm. a): *„Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúceho aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektivnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby.“*

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Vyššie citovaný podnet bol Rade doručený dňa 18. 4. 2026 (zaevidovaný 20. 4. 2026), t. j. 157 dní odo dňa vysielania. Rada tak v čase jeho doručenia už nedisponovala záznamom predmetného vysielania z dôvodu uplynutia 45-dňovej lehoty archivácie v rámci svojho nahrávacieho zariadenia. Z uvedeného dôvodu bol záznam vysielania predmetného programu vyžiadaný od vysielateľa (list č. 03222/2026 zo dňa 20. 4. 2026). Dňa 24. 4. 2026 bol vo veci žiadosti o zaslanie súvislého záznamu vysielania predmetného programu doručený Rade list, v ktorom vysielateľ informoval, že vzhľadom k uplynutiu zákonom stanovenej lehoty, t. j. 45 dní odo dňa vysielania programu, predmetný súvislý záznam vysielania nemá k dispozícii, a preto požiadavke Rady nemôže vyhovieť. Lehota uchovávanía záznamu (45 dní) uplynula dňa 27. 12. 2025 (záznam vysielania zo dňa 12. 11. 2025).

Na základe uvedenej skutočnosti sme predmetnú reportáž zmonitorovali z webového archívu vysielateľa.

Podávateľ namietal názorovú jednostrannosť a absenciu opačného alebo kritického pohľadu na fungovanie súčasného systému úpravy rodičovských práv a povinností, najmä z pohľadu otcov, zástupcov otcovských iniciatív (namietaná bola v tejto súvislosti „genderová“ nevyváženosť programu), prípadne odborníkov zastávajúcich odlišný názor.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z. je aktuálna publicistika program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.

Namietaný program *Do kríža* zo dňa 12. 11. 2025 uvedenú definíciu aktuálnej publicistiky podľa našej mienky nespĺňa. Program nebol tematicky spätý so spravodajstvom. Téma rozvodov, porozvodovej starostlivosti o deti a fungovania systému sociálno-právnej ochrany detí nie je naviazaná na konkrétnu správu, udalosť alebo aktuálne dianie — ide o dlhodobú spoločenskú problematiku, nie o reakciu na aktuálnu udalosť. Program neobsahoval komentáre k správam a udalostiam ani politické stanoviská k udalostiam. Hostkami boli odborničky — právnička (akademička), advokátka a psychologička — ktoré diskutovali o systémových problémoch z odbornej perspektívy. Program mal charakter odbornej diskusnej relácie a nezazneli v ňom politické stanoviská a ani analýzy naviazané na aktuálne spravodajstvo.

Vychádzajúc z uvedeného sme program posudzovali podľa ustanovenia § 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z., teda posudzovali sme, či vysielať zabezpečil všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielaanej programovej služby.

V rámci posúdenia programu sme sa sústredili na pokrytie témy moderátorom, aké otázky otváral a tiež to, aké pohľady na diskutované témy boli prezentované zo strany hostiek, do akej miery sa líšili alebo boli totožné.

Témou programu boli rozvody manželstiev a ich dôsledky pre maloleté deti a rodičov, konkrétne sa diskutovalo o fungovaní systému sociálno-právnej ochrany detí, o formách porozvodovej starostlivosti o deti a ich praktických dopadoch, o zlyhaniach inštitucionálneho systému pri riešení porozvodových konfliktov a o výhľadoch do budúcnosti z hľadiska dopadov na deti.

Pozreli sme sa bližšie na to, do akej hĺbky bola téma spracovaná, ako ju uchoпил moderátor, čomu sa venoval, resp. aké otázky kládol prítomným hostkám:

- Moderátor otvoril problematiku zo širšej perspektívy, otázkami ohľadne rozsahu a charakteru rozvodovosti: „Aký veľký problém to podľa vás je?“

- Následne sa pýtal na sociálny profil rozvádajúcich sa: „My vieme, kto sa u nás rozvádza? Akí sú to ľudia? Kto sa vlastne rozvádza?“; „Kto sa rozvádza podľa vašich, vášho poznania? Chudobnejší ľudia, bohatší ľudia, všetci?“

- Dotkol sa témy fungovania štátnej pomoci, konkrétne systému poradní: „Bol pokus na tento vývoj zareagovať počas minulej vlády. Minister Krajniak... hovoril, že sa zriadi nejaký systém poradní. To vlastne vzniklo, funguje, pomáha? Či ako to dopadlo?“

- V rámci uvedenej podtémy fungovania štátnej pomoci sa dotazoval vysvetlenia pojmu „inštitucionalizované násilie“, o ktorom sa zmienila K. Hatráková: „Inštitucionalizované násilie znamená čo?“

- Moderátor ďalej otvoril tému rýchlosti rozvodového konania a chcel od hostiek vedieť, či ide o výhodu alebo skôr problém: „Ja mám taký pocit, keď... že všetko ide strašne rýchlo... že v zásade nikto to nechce zdržovať... že v zásade ten štát alebo tie jednotlivé zložky sa ani netrápia hľadať iné riešenie, než rýchlo tých ľudí rozviešť. To je dobrý dojem, či nie dobrý dojem?“

- Diskusia sa z väčšej časti zameriavala na dopady rozvodu na maloleté deti. Moderátor túto tému opakovane otváral v kontexte rodičovskej zodpovednosti voči prežívaniu dieťaťa: „No, prešli sme vlastne k tým deťom. Čiže čo sa deje s tým dieťaťom, keď dochádza k rozvodu? Čo to znamená pre to dieťa?“; „Čo to je tá rodičovská zodpovednosť? A ako môže apelovať na tú zodpovednosť, že aby povedzme nedošlo k tomu rozvodu, že jak sa k tomu v záujme toho dieťaťa dá dosiahnuť?“; „Vy ste niekedy skúsili niekomu povedať, že nerozvádzajte sa?“; „Trúfnete si odhadnúť, že koľko rodičov rozvádajúcich nie je ochotných urobiť tú dohodu?“

- V programe sa diskutovali formy porozvodovej starostlivosti o dieťa – výlučná starostlivosť, striedavá starostlivosť, spoločná starostlivosť. Diskutovali sa praktické výhody a nedostatky týchto foriem. Čo sa týka výlučnej starostlivosti, moderátor sa hostiek pýtal: „Tuná je problém, či nie je problém, že keď, keď, to sa deje často, že súd dá dieťa do výlučnej starostlivosti jedného rodiča, čiže to už je dnes výnimka?“; „A to funguje v zásade dobre či nedobre? Či tam je nejaký problém...?“

- Striedavá starostlivosť – diskutovalo sa o tom, či ide o riešenie z hľadiska starostlivosti o dieťa alebo o ďalší problém. Moderátor sa pýtal: „No, keď ste povedali toto, že aké problémy je tá výlučná starostlivosť, človek by čakal, že striedavá starostlivosť to vlastne rieši... Aký problém je pre dieťa to? Striedavá starostlivosť? Čo to znamená v praxi?"; „Práve toto sa podľa vás dá zlepšiť? Tá striedavá starostlivosť? Že sú tam nejaké rezervy?"; „A prečo súd takúto vec prijme, však to je... proti rozumu?“ (pri príklade dieťaťa chodiaceho do dvoch škôl); „Ale keďže sa to tak nedeje, to znamená, že v systéme je alibizmus, že?“

- Diskutovalo sa o kolíznych pracovníkoch, súdnej praxi, resp. kvalite systému. Moderátor sa pýtal: „...ja som sa vás chcel spýtať, že toto všetko strašne záleží od toho, kto tam sedí, že kto sú tí sudcovia, kto sú tí zamestnanci.“

- Moderátor sa pýtal na dôsledky rozvodu rodičov na budúcnosť detí: „Čo bude ale s týmito deťmi? Tie deti, ktoré sú obeťou tohto egoizmu... Čomu ich to vedie? Čo bude s nimi?"; „Vy tie deti stretáte. Čom s nimi bude?“

- V závere moderátora zaujímalo, či by problém rozvodovosti mohla zmierniť kultúrna/mediálna osveta: „Myslíte si, že keby sa o všetkých tých problémoch hovorilo viac, točili sa filmy a tak, že tá kultúra by tým žila, že by tých rozvodov bolo menej?"; „Pomohlo by to? Ale len holou vetou.“

Vzhľadom k vyššie uvedenému je podľa nás možné konštatovať, že téma programu bola spracovaná pomerne komplexne. Moderátor otvoril tému zo širšej perspektívy — štatistický rozmer rozvodovosti, kto sa rozvádza, historický kontext. Prešiel cez celý reťazec problémov — od samotného rozvodového konania cez rôzne formy starostlivosti až po dlhodobé dôsledky pre deti. Zaujímal sa o praktické aspekty — choroba dieťaťa a styk s rodičmi, dve školy pri striedavej starostlivosti. Otvoril systémovú rovinu — kolízni opatrovníci, súdna prax, štátne poradne. Uzavrel diskusiu výhľadom do budúcnosti — čo bude s dnešnými deťmi z rozvedených rodín.

V rámci skúmania zabezpečenia všestrannosti názorov a názorovej plurality sme sa pozreli na prezentované postoje hostiek k diskutovaným otázkam – nakoľko medzi nimi panovala v jednotlivých otázkach zhoda, nakoľko sa postoje líšili, nakoľko medzi sebou polemizovali, atď.

V diskusii boli v osobách hostiek zastúpené tri odborné perspektívy – právna (P. Luprichová Cvengrošová), advokátska, resp. perspektíva advokátskej praxe (M. Lysinová), psychologická, resp. poradenská prax (K. Hatráková).

K jednotlivým témam diskusie:

Rozsah rozvodovosti a charakter problému

Hostky sa zhodli, že rozvodovosť je veľký spoločenský problém. Rozdiely medzi nimi boli len v dôraze. P. Luprichová Cvengrošová zdôraznila právny a štatistický rozmer: miera rozvodovosti, percentuálne zastúpenie manželstiev rozvádzajúcich sa po 20 a viac rokoch, historický kontext.

M. Lysinová zdôraznila praktický rozmer: zásadná zmena životnej situácie rozvádzajúcich sa, nepripravenosť na porozvodové výzvy, covidový faktor.

K. Hatráková zdôraznila systémový rozmer: fatálne systémové zlyhanie, inštitucionalizované násilie, zlyhanie štátnej pomoci.

Rýchlosť rozvodového konania

Medzi M. Lysinovou a P. Luprichovou Cvengrošovou bol pri tejto téme čiastočný názorový rozdiel. M. Lysinová bola pri hodnotení rýchlosti rozvodového procesu miernejšia. Uviedla, že rýchlosť nie je na škodu, pokiaľ nie je na úkor kvality konania.

P. Luprichová Cvengrošová sa vyjadrovala kritickejšie. Uviedla, že sa mnohokrát stretáva s prípadmi, keď súd rozvedie manželstvo s maloletým dieťaťom za 30 minút, čo považuje za problém. Súd má podľa nej skúmať najlepší záujem dieťaťa, čo pri takejto rýchlosti nie je možné.

K. Hatráková zastávala postoj, že systém nefunguje v záujme detí. Nepriamo tým dávala za pravdu P. Luprichovej Cvengrošovej.

Výlučná starostlivosť jedného rodiča

Hostky sa zhodli v kritike systému, mierne sa líšili v hodnotení výlučnej starostlivosti — P. Luprichová Cvengrošová ju bránila ako legitímnu alternatívu, Hatráková ju vnímala kritickejšie.

Podľa Luprichovej Cvengrošovej nie je výlučná starostlivosť automaticky horšou alternatívou, pričom záleží na konkrétnej situácii (schopnosť rodičov komunikovať, dohodnúť sa). Upozornila tiež na to, že súdy nevyužívajú nástroj zmeny formy starostlivosti pri bezdôvodnom bránení v styku rodiča s dieťaťom.

M. Lysinová súhlasila s Luprichovou Cvengrošovou. Poukázala na nejednoznačnú súdnu prax pri posudzovaní úmyselného bránenia v styku.

K. Hatráková kritizovala „systémové“ nedorozumenia - „*keď je dieťa zverené do výchovy matke, tak vlastne akoby ten otec v úvodzovkách nemal tie práva, ale on ich má... jemu advokát vysvetlí, že on tie práva má a teda si ich samozrejme vydobýja nejakým spôsobom. A tak vlastne sa roky živí konflikt, ktorý je umelý.*“ Upozornila, že v dôsledku takéhoto konfliktu máme mnoho „vymazaných“ rodičov. S tým však rozhodne nesúhlasila P. Luprichová Cvengrošová – „*Nesúhlasím ale ani trochu s tým, že dieťa by stratilo jedného z rodičov počas rozvodového konania.*“

Striedavá starostlivosť

P. Luprichová Cvengrošová bola pri tejto téme výrazne kritická a poukázala na nevhodné nariaďovanie tejto formy starostlivosti súdmi – „*...za desať, možno dvanásť rokov sme sa dopracovali k tomu, že naozaj všetky tie červené vlajky, kedy by sme my tu striedavú starostlivosť nemali nariaďovať, sa porušili.*“ Čo sa týka samotnej formy, poukázala na niektoré nežiadúce dôsledky – striedanie školského zariadenia (dieťa chodí do dvoch škôl súčasne), syndróm dvoch postieľok. Upozornila, že pri tejto forme starostlivosti je dôležité, aby sa rodičia vedeli dohodnúť.

M. Lysinová súhlasila s P. Luprichovou Cvengrošovou – striedavá starostlivosť funguje tam, kde nie je konflikt medzi rodičmi.

Súhlasila s tým aj K. Hatráková. Deti v striedavej starostlivosti pri konflikte rodičov žijú v chaose dvoch rôznych svetov. Opakovane zdôrazňovala nutnosť komunikácie a schopnosti rodičov dohodnúť sa a pripomínala, že rodičovstvo sa nedá rozviesť – „*Čiže stále sa vraciame len k tomu najzákladnejšiemu bodu, že rodičovstvo sa nedá rozviesť a že systém by mal byť rodičom nápomocný v tom, aby im zdôrazňoval, že rodičmi ostanú stále. Nieкто to chápe skôr, nieкто neskôr.*“

Hostky sa teda pri tejto téme v zásade zhodli – striedavá starostlivosť nariaďovaná bez splnenia podmienok je problematická.

Spoločná starostlivosť

Pri tejto téme bol medzi K. Hatrákovou a P. Luprichovou Cvengrošovou výraznejší názorový rozdiel.

K. Hatráková bola naklonenejšia spoločnej starostlivosti, Luprichová Cvengrošová ju relativizovala.

Hatráková vysvetlila zmysel spoločnej starostlivosti – „*oni sa rozišli ako partneri, ale keď s nimi komunikujete, tak obaja to dieťa chcú vychovávať. Ved' keď by ste sa rozviedli, tak to neznamená zajtra, že nechcete byť so svojimi deťmi. Nie že byť, mať s nimi kontakt alebo styk, ale chcete mať s nimi vzťah. Chcem tie svoje deti vychovávať.*“ Zároveň uviedla, že takáto forma starostlivosti si vyžaduje, aby rodičia boli osobnostne zrelí.

P. Luprichová Cvengrošová upozornila, že spoločná starostlivosť nerieši problémy plynúce z neschopnosti rodičov komunikovať a dohodnúť sa - „*Toto sa neodstráni ani pri striedavej starostlivosti, ani pri spoločnej starostlivosti. Toto je problém, ktorý my nevieme odstrániť nejakou právnou úpravou.*“

Kolízni opatrovníci a súdna prax

Hostky sa zhodli v kritike systému, líšili sa v právnom vymedzení kompetencií.

K. Hatráková tvrdila, že systém kolízneho opatrovníctva nefunguje – nástroje existujú, ale neuplatňujú sa.

M. Lysinová kritizovala prax – na pojednávaníach sa striedajú rôzni zamestnanci, stanoviská sú obsahovo prázdne, no súd sa na ne spolieha.

P. Luprichová Cvenegrošová upozornila na dvojité až trojité postavenie úradov práce v konaniach – nemôžu súčasne chrániť záujem dieťaťa aj byť kolíznym pracovníkom. Reagovala na zmienku K. Hatrákovej, že najlepší záujem dieťaťa by mal zisťovať kolízny pracovník. Opravila ju, že zisťovanie najlepšieho záujmu dieťaťa patrí súdu, nie úradu práce.

Budúcnosť detí z rozvedených rodín

Hostky sa v tejto otázke zhodli. Rozdiely boli len v dôraze a príkladoch.

Podľa P. Luprichovej Cvenegrošovej je vysoká pravdepodobnosť opakovania vzorcov správania, keď sa deti z rozvedených rodín stanú dospelými a založia si vlastné rodiny. Konzumná spoločnosť zameraná na individuálne šťastie podľa nej nepripravuje ľudí na budovanie dlhodobých vzťahov.

K. Hatráková potvrdila opakovanie vzorcov z vlastnej praxe, keď sa v poradni už stretla s rozvádzajúcimi sa ľuďmi, s ktorými sa stretla ako s deťmi pred 20 rokmi, keď sa rozvádžali ich rodičia. Potvrdila tiež alarmujúci nárast duševných ochorení u detí. Dnešné problémy považuje za dôsledok zle realizovanej reformy z roku 2005.

Podľa M. Lysinovej ľudia vstupujú do rozvodového procesu bez reálnej predstavy o praktických dôsledkoch.

Z rozboru postojov a názorov diskutujúcich hostiek vyplýva, že hostky vo väčšine tém dospeli v zásade k veľmi podobným záverom: systém sociálno-právnej ochrany nefunguje dobre, kolízni pracovníci sú nedostatočne efektívni, rodičovská dohoda je preferovaná, ale ťažko dosiahnuteľná, striedavá starostlivosť je často nariaďovaná nevhodne, deti sú obeťou systémového zlyhania. Čiastočné názorové rozdiely sa vyskytli pri hodnotení výlučnej vs. spoločnej starostlivosti a pri posudzovaní rýchlosti rozvodového konania.

* * *

Podávateľ namietal absenciu pohľadu otcov, zástupcov otcovských iniciatív, teda tzv. „genderovú“ nevyváženosť diskusie.

V súvislosti s touto námietkou chceme zdôrazniť, že diskusia nebola koncipovaná ako konfrontácia záujmových skupín matky vs. otcovia, resp. diskusia o právach otcov vs. právach matiek, ani ako diskusia o genderovej vyváženosti porozvodovej starostlivosti. Program bol koncipovaný ako odborná diskusia o systémových problémoch — právnych, psychologických a inštitucionálnych — ktoré dopadajú na deti a rodičov bez rozdielu pohlavia. Zároveň treba povedať, že perspektíva otcov nebola v programe úplne absentujúca — hostky ju reflektovali viackrát. K. Hatráková explicitne hovorila o vymazaných rodičoch, pričom v kontexte bolo zrejmé, že ide prevažne o otcov. Hovorila tiež o tom, že rodičovstvo sa nedá rozviesť a rodičia ostávajú rodičmi aj po rozvode a chcú vychovávať svoje dieťa (Hatráková týmito vyjadreniami podľa nás zohľadňovala aj záujem otcov, to, že ostávajú rodičmi a majú záujem o výchovu svojho dieťaťa): „...keď je dieťa zverené do výchovy matke, tak vlastne akoby ten otec v úvodzovkách nemal tie práva, ale on ich má. On, jemu advokát vysvetlí, že on tie práva má a teda si ich samozrejme vydobýja nejakým spôsobom. A tak vlastne sa roky živí konflikt, ktorý je umelý, ktorý by tam vlastne nemal byť... je to jeden z faktorov, ktorý je zodpovedný za to, že máme mnoho vymazaných rodičov, alebo teda rodičov, ktorí v procese rozvodu prídu o dieťa.“; „No a to je práve to, že oni sa rozišli ako partneri, ale keď s nimi komunikujete, tak obaja to dieťa chcú vychovávať. Veď keď by ste sa rozviedli, tak to neznamenaá zajtra, že nechcete byť so svojimi deťmi. Nie že byť, mať s nimi kontakt alebo styk, ale chcete mať s nimi vzťah. Chcem tie svoje deti vychovávať... A teraz je otázka, že či som natoľko osobnostne zrela, že pochopím, že ten ich otec je stále ich otec a budem ho podporovať tak, ako je to napísané aj v zákone. Že budem podporovať vzťah tých detí k tomu otcovi a toho celého vzťahu k deťom.“; „...rozvádžame manželstvo, ale nerozvádžame rodičovstvo a do kon... čiže to rodičovstvo stále trvá, pred manželstvom alebo teda v rámci toho manželstva, aj po rozvode manželstva. A to je tá rodičovská zodpovednosť, aby si tí ľudia dokázali uvedomiť, že rodičmi stále ostanú.“

K. Hatráková uviedla príklad z praxe, keď kritizovala formu výlučnej starostlivosti, keď je dieťa zverené do výlučnej starostlivosti matke, pričom spomenula práva otca: „Čo teda znamená, že o škole v prírode

rozhoduje iba ona, alebo sa má opýtať toho otca? No podľa zákona sa má opýtať aj toho otca. Ale keď advokát matky povie, že sa nemusí, tak sa neopýta, ale otec si myslí, že by sa mala.“

M. Lysinová tiež uviedla konkrétny príklad z perspektívy otca: „*Lebo čo sa teda bežne stáva, je upravený nejakým spôsobom styk. Má sa stretnúť otec s dcérou v stredu, v utorok večer dostane sms-ku, že dcéra je chorá. Teraz, je chorá?“*

P. Luprichová Cvengrošová naproti tomu upozornila, že bránenie v styku sa týka oboch rodičov, teda aj otcov.

V programe sa teda v menšej miere diskutovalo aj o právach otcov pri zverení dieťaťa matke, ďalej o rodičovských právach a zodpovednosti, o striedavej a spoločnej starostlivosti ako nástrojoch zachovania vzťahu s oboma rodičmi. Perspektíva otcov bola teda v diskusii čiastočne sprostredkovaná — nie ako priamy hlas otca alebo zástupcu otcovských iniciatív, ale ako téma reflektovaná odborníčkami.

Podávateľ hovorí o absencii opačného alebo kritického pohľadu na fungovanie súčasného systému úpravy rodičovských práv a povinností.

Ako sme zmienili, predmetom diskusie boli jednotlivé formy porozvodovej starostlivosti o dieťa, v rámci čoho zaznela aj kritika týchto foriem. Téma diskusie, v rámci ktorej táto kritika odznela, však bola od začiatku vymedzená najmä cez prizmu záujmu dieťaťa, nie cez prizmu rodičovských práv. Ako v úvode programu uviedol moderátor Daniška: „*Rozvodov je veľa a zdá sa, že problémov s tým spojených možno ešte viac. Jedným z kľúčových problémov je, čo to robí s deťmi, ktoré rodinách, ktoré sa rozviedli, vyrastajú, alebo s rodičmi, ktorí sa rozviedli, vyrastajú. Ako to mení vzťahy? Čo to znamená pre ich budúcnosť?“*

V rámci takto rámcovanej diskusie zazneli odborné názory z viacerých perspektív — právnej, advokátskej a psychologickkej — vrátane kritických postojov k jednotlivým formám starostlivosti o dieťa.

Na základe uvedeného sa domnievame, že odvysielaním namietaného programu nedošlo k porušeniu § 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že vysielateľ Slovenská televízia a rozhlas odvysielaním programu *Do kríža* z dňa 12. 11. 2025 **neporušil ustanovenie § 25 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0163/SO/2026)

Monitorované vysielanie: *Do kríža*

Deň vysielania: 12. 11. 2025

Čas vysielania: 21:55 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady (záznam bol nahraný pomocou programu Bandicam).

video bez časového kódu, uvádzame časy na lište prehrávania cca:

- 0:01:00 – začiatok programu *Do kríža*

Jaroslav Daniška, moderátor: *Dobrý večer, vitajte pri diskusnej relácii Do kríža, dnes venovanej téme problému rozvodov, ale nie samotných rozvodov, ale najmä toho, čo sa deje po rozvode. Rozvodov je veľa a zdá sa, že problémov s tým spojených možno ešte viac. Jedným z kľúčových problémov je, čo to robí s deťmi, ktoré v rodinách, ktoré sa rozviedli, vyrastajú, alebo s rodičmi, ktorí sa rozviedli, vyrastajú. Ako to mení vzťahy? Čo to znamená pre ich budúcnosť? No je to taká boľavá, ťažká téma. Je za ňou veľa utrpenia. Za každým rozvodom je asi nejaké utrpenie. Čiže budeme sa dotýkať citlivých vecí a som preto zvlášť rád, že prišli tri dámy, ktoré o tom budú z rôznych uhlov pohľadu hovoriť. Pani Petronela Luprichová Cvengrošová. Máte krásne priezvisko. Vy ste doktorkou, prednášate na Právnickej fakulte Univerzity Komenského a odborne sa venujete rodinnému a občianskemu právu.“*

Petronela Luprichová Cvengrošová, Právnická fakulta, Univerzita Komenského (ďalej „P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK“: *„Áno, dobrý večer, ďakujem za pozvanie.“*

moderátor: *„Som rád, že ste prišli. Pani doktorka Martina Lysinová je advokátka. V praxi riešite rozvody. Poznáte to z inej strany. Vitajte.“*

Martina Lysinová, advokátka (ďalej „M. Lysinová, advokátka): *„Ďakujem pekne za pozvanie.“*

moderátor: *„Pani Katarína Hatráková je psychologička. Vy to poznáte zase z inej, tretej strany. Vitajte.“*

Katarína Hatráková, psychologička (ďalej „K. Hatráková, psychologička“: *„Dobrý večer, ďakujem za pozvanie.“*

moderátor: *„ No, keď som tak rozmýšľal o tej téme a volal som s niektorými známymi a radil sa o tom, tak jedna, jedna pani, jedna sudkyňa, ktorá už teda nerobí sudkyňu rozvodovú, mi povedala takú vetu, ktorá to celkom asi dobre vyjadruje, že v skutočnosti tie problémy prichádzajú až po rozvode. Mnoho ľudí to vníma tak, že rozvod problémy vyrieši, ale ona mala pocit, že tie väčšie problémy prichádzajú potom. Tak budeme zisťovať, či to tak je a čo v čom sa dá pomôcť. Ale najskôr sa vás pýtam, aký veľký problém to podľa vás je?“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: *„V našej spoločnosti rozvody sú rozhodne veľmi veľký problém. Aj napriek teda našej miere rozvodovosti, ktorá nie je úplne, nepatrí medzi tie najvyššie v Európskej únii, tak je to určite veľký problém, najmä ak z manželstva pochádza aj maloleté deti. Čiže je to problém jednak pre partnerov a jednak pre tie deti, ktoré musia zvládnuť nejakým spôsobom spracovať práve tento rodičovský konflikt.“*

M. Lysinová, advokátka: *„Určite súhlasím s pani sudkyňou, teda, ktorá vám tieto slová povedala, pretože naozaj pre tých manželov a najmä tých, ktorí majú deti, tak sa zásadným spôsobom mení tá životná situácia a potýkajú sa so životnými vzorcami správania, situáciami, na ktoré vôbec neboli*

prípravení. A o to viac teda bolestné to pre tie deti, ktorých sa naozaj ten rozvod zásadným spôsobom dotýka. A dotýka sa ich vlastne na podstatne veľkú časť ich života.“

K. Hatráková, psychologička: „Dodala by som, že možno skoro na celý život. Z môjho pohľadu áno, je to obrovský problém, možno len súhlasiť. Ale čo je najhoršie, z roka na rok nadobúda obľudnejšie rozmery a dnes už môžeme hovoriť o fatálnom systémovom zlyhaní, kde teda nielen že tie samotné rodiny, ktoré prechádzajú tým rozpadom rodiny, tým psychologickým, a majú problém, ale najväčší problém dostanú alebo získajú, alebo stretnú sa s ním v čase, keď vstúpia do systému, ktorý by im vlastne mal pomôcť. A to vnímam ako niečo, čo nevieme ospravedlniť.“

moderátor: „No hneď si to bližšie rozoberieme. Najskôr... táto téma nebude primárne o tých rozvodoch, skôr o tých dôsledkoch. Ale najskôr teda takú otázku mám na vás, že my vieme, kto sa u nás rozvádza? Akí sú to ľudia? Vieme, v ktorých krajoch, okresoch bývajú, ale akí sú to vlastne ľudia, ktorí sa u nás...? Tých rozvodov je veľa. Je ich menej, než bývalo. Poklesli. Ale stále ich je veľa. Vyše tretina manželstiev končí rozvodom, čo je vysoké číslo. Dve tretiny detí v tých rozvedených pároch sú, dve tretiny tých vzťahov sú s deťmi, čo je znova vysoké číslo. Ale kto sa vlastne rozvádza?“

M. Lysinová, advokátka: „Áno, súhlasím teda s tým, že tých rozvodov je naozaj veľa. Ministerstvo spravodlivosti, takisto ministerstvo práce, sociálnych vecí vedie o tom štatistiky, teda o tom, koľko je tých rozvodov, ako dlho trvajú konania a takisto teda o tom, aké sú dôvody tých rozvodov. O tom, kto to je, tak z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že čo sa týka vzdelania, veku atď., je to pomerne široká škála ľudí spoločenského postavenia atď. Veľmi zaujímavým faktom napríklad je, že pomerne veľká časť je to za rok 2023-24 to bolo nejakých 27 a 28 percent približne, bolo ľudí, ktorí sa rozvádzali po 20 a viac rokoch manželstva. Čiže toto je podľa mňa taká taká zaujímavá skutočnosť, že teda keď tí ľudia už nejakým spôsobom vydržali a určite to manželstvo nemohlo byť až také toxické, že prečo to robia. Tých dôvodov... V podstate teda tie verejné štatistiky hovoria o tom, neprekonateľných rozdieloch...“

moderátor: „Ale to je taká vec, ktorá nikoho neurazí a všeličo môže zakryť.“

M. Lysinová, advokátka: „Áno, áno, ja súhlasím s tým, že za tým sa skrýva všeličo a teda ten súd to nakoniec teda vyhodnotí tak, aby išiel v súlade s tou dikciou zákona, ale naozaj za tými neprekonateľnými rozdielmi a rozdielmi pováh sa skrýva všeličo. Napríklad z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že takým, takou skúškou vzťahov boli aj tie covidové opatrenia, že naozaj tie silné vzťahy posilnili a naopak, tie slabšie vzťahy niekedy viedli aj k rozpadu toho manželstva.“

moderátor: „Kto sa rozvádza podľa vašich, vášho poznania? Chudobnejší ľudia, bohatší ľudia, všetci?“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „V podstate súhlasím absolútne s tým, čo tu bolo povedané. Je veľmi zaujímavé, že tam najväčšie percento sú ľudia, ktorí žijú v manželstve, ktoré trvá 20 a viacej rokov, už nemôžeme moc hovoriť o nejakej ekonomickej závislosti alebo v nejakých ekonomických problémoch. Dôvody sú neprekonateľné rozdiely, čiže nie alkoholizmus, nie nejaká iná forma závislosti, popripade prítomnosť nejakého psychického, fyzického násillia v domácnosti. Čiže pravdepodobne ide o nejakú formu vyhorenia toho vzťahu. Možno naozaj len počkali, kým tie deti už nebudú maloleté, nebudú na nich odkázané, výživu... aj keď teda čiastočne ešte asi sú, možno študujú na vysokej škole, potom sa rozhodli ukončiť tento partnerský vzťah. Tieto štatistiky sú veľmi zaujímavé. Ono samozrejme potom máme pomerne veľkú časť alebo percento týchto párov aj v tých nižších vekových kategóriách. Ale o niečom svedčia a asi je veľmi dôležité sa na nepozerať, pretože nám môžu pomôcť odpovedať na otázku, že či my vieme vôbec s touto rozvodovosťou niečo urobiť a čo všetko by sme museli urobiť, lebo je to veľmi komplikovaná téma. Čo všetko by sme asi museli urobiť, alebo ako nastaviť tie jednotlivé mechanizmy, aby sme možno niekedy znížili tú mieru rozvodovosti a ak to vôbec je možné. Ale rodinné právo je typické tým a možno čarovné aj tým, že akékoľvek tieto nejaké mechanizmy, ktoré by sme teraz nastavili, sa nám odzrkadľuje možno za pätnásť, dvadsať rokov. Možno aj dlhšie, možno cez jednu generáciu pôjdeme, že niečo má efekt automaticky, to je zmena právnej

úpravy. Tam to vieme medziročne veľmi rýchlo v tej štatistike zbadať. Ale bohužiaľ mnohé iné mechanizmy sú omnoho dlhodobejšie. Čiže myslím si, že už včera bolo neskoro, pretože ten trend už lepší nebude vzhľadom na rozvodovosť. A ak chceme s tým niečo robiť, keďže manželstvo je základná bunka spoločnosti, tak potrebujeme zdravé tie bunky. A keď ich máme mať zdravé, tak musíme zapojiť multidisciplinárne tímy a musíme vyskladať také mechanizmy, ktoré pomôžu tomu manželstvu.“

moderátor: „Vy to zase z tej inej stránky počúvate, tie trápenia tých ľudí v poradni. Bol pokus na tento vývoj zareagovať počas minulej vlády. Minister Krajniak, minister práce vtedy a rodiny hovoril, že zriadi sa taká, že sa obnoví, zriadi sa nejaká, nejaký systém poradní, ktorý by ľuďom pomáhal riešiť ich problémy. To vlastne vzniklo, funguje, pomáha? Či ako to dopadlo?“

K. Hatráková, psychologička: „No práve. Myslím, že celej tej problematike nepomáha v prvom rade moment, že veci sa javia a veci sú, že my máme nastavený systém sociálno-právnej ochrany detí, máme o ňom nejakú predstavu, ale tá realita je na míle vzdialená tomu, aké máme to nastavenie. A s tým súvisí aj vznik tých poradní rodinných, rodinných a dlhových, ktoré vznikli pred tými piatimi rokmi. Dnes sa transformovali, respektíve niekedy vo februári alebo v marci tohto roku sa transformovali, volajú sa, že poradne komplexnej pomoci, ak sa nemýlim, hej, máme ich 46, ale na Slovensku v podstate v každom okresnom meste. Ale takto to vidí ministerstvo, takto to má vykázané ministerstvo. Majú úžasnú stránku. Keď si to rozkliknete, tak dokonca zistíte aj adresu. Ale to je celé. Keď som len tak cvične komunikovala s klientami a sme si povedali, že veď teda skúste, tak v Bratislave sa dá nájsť tá poradňa. Sedí na Jarošovej ulici. Ale v podstate niekde inde veľmi nie. A keď už tam ten klient príde, tak tú pomoc nedostane. A to je ten najväčší problém, že v poradni, do poradne prídu ľudia, ktorí sú v rôznych fázach. Mimochodom, keď by som mala odpovedať na otázku, že kto sa vlastne rozvádza. No prakticky všetci. Aj starší, aj mladší, aj s deťmi, aj bez detí, aj po dlhých vzťahoch, aj po kratších vzťahoch. A keď prídu do poradne, tak sú v rôznej fáze rozpadu rodiny. Buď nad tým iba uvažujú, alebo je podaná žiadosť o rozvod, alebo žiaľ 70 percent klientely sú ľudia, ktorí už sú v systéme, čiže už majú za sebou niekoľko pojednávaní a všetkých tých procesne nedokonalých vecí, ktoré s tým súvisia, a teda... majú za sebou históriu hľadania pomoci, kde uverili tomu, že štát ju naozaj ponúka. A to je asi ten prvý moment, ktorý by bolo treba vyložiť na stôl. Že neponúka. Tento štát nijakým spôsobom rodinám nepomáha, nepomáha deťom. A naozaj inštitucionalizované násilie je dnes obrovským problémom, ktorému sa nikto nevenuje. Nevenuje sa mu...“

moderátor: „Inštitucionalizované násilie znamená čo?“

K. Hatráková, psychologička: „Násilie inštitúcií na tých ľuďoch. Pretože ak máte sedem ročné dieťa, ktoré absolvovalo dva súdnoznalecké posudky, vypovedalo pred sudcom, kolíznym opatrovníkom a ešte pani psychologičkou, tak to je z môjho pohľadu inštitucionalizované násilie na dieťati. To sa nesmie diať a je to zlyhanie tých dospelých, nie toho dieťaťa.“

moderátor: „No, povedzte mi, či sa mýlim. Ja mám taký pocit, keď... lebo naozaj je to tak, že sa rozvádzajú všetci. Čiže neviem, či existujú na Slovensku ľudia, ktorí by nepoznali niekoho, kto sa rozviedol v ich okolí. A tá moja skúsenosť toho, keď sa ma to nejak v okolí dotklo, bola taká, že všetko ide strašne rýchlo. Že v zásade nikto to nechce zdržovať, respektíve, že to zdržovanie by bolo považované za horšie, než... čím kratšie, tým lepšie. Čo neviem, či tak je. Možno to tak je, možno to tak nie je, ale že v zásade ten štát alebo tie jednotlivé zložky sa ani netrápia hľadať iné riešenie, než rýchlo tých ľudí rozviešť. To je dobrý dojem, či nie dobrý dojem?“

M. Lysinová, advokátka: „Čo sa týka rýchlosti toho konania o rozvod, úpravu práv a povinností, ono je vždycky naozaj veľmi spojené s obrovskými emóciami a obrovskou záťažou pre tých ľudí. Čiže ja si osobne myslím, že tá rýchlosť nie je na škodu, ale zároveň nesmie byť na úkor kvality toho konania, ktoré sa tam deje. A keď teda tí rodičia sa nejakým spôsobom nevedia dohodnúť, aby jednoducho to konanie, ktoré okolo nich prebieha, aby bolo vykonané kvalitne, aby bola zistená tá situácia v rodine, aby bola poskytnutá pomoc tej rodine, tým deťom. A ja nadviažem aj na to, teda čo povedala pani

doktorka, tak naozaj som presvedčená o tom, že tá psychologická intervencia v tých konaniach je veľmi dôležitá. A preto napríklad pre tie nedostatky, ktoré štát ponúka, napríklad naša kancelária začala spolupracovať s psychológom. Čiže my tým klientom ponúkame aj takúto pomoc.“

moderátor: „Tá rýchlosť.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Podľa mňa je to trochu problém. Ako súhlasím s tým, čo odznelo na margo rýchlosti v spojení s tým, že je to veľká záťaž pre klientov alebo teda pre rozvádzajúcich sa manželov a naozaj nie je potrebné predlžovať nejakým spôsobom toto konanie. Mnohokrát sa stretávame aj s tým, že súd rozvedie manželstvo s maloletým dieťaťom behom 30 minút. A to už je rýchlosť, ktorá nepatrí k takto vážnej téme, pretože my máme povinnosť pritom rozvode skúmať aj ten najlepší záujem dieťaťa. A máme ho povinnosť vyhodnocovať nielen v tej časti konania, ktorá sa venuje úprave výkonu rodičovských práv a povinností, ale aj napriek tomu, že maloletý nie je účastníkom konania o rozvod, aj vzhľadom na problematiku rozvodu, či to manželstvo vôbec rozviesť alebo nerozviesť. U nás na Slovensku nie je právny nárok na rozvod manželstva. To znamená, je to na voľnej úvahe súdu, či to manželstvo rozvedie alebo nerozvedie. Sa vrátíme k tým štatistikám, tak v podstate spomedzi všetkých tých podaných žiadostí o rozvod alebo návrhov na rozvod manželstva, ktorých bolo cez osem tisíc v roku 2023, len v 11 prípadoch súd manželstvo nakoniec nerozviedol. Čiže to je naozaj značný nepomer, pričom on má vyhodnotiť nielen kvalifikovaný rozvrat vzťahov, ale mal by vyhodnotiť aj práve ten najlepší záujem dieťaťa. Česká republika má tvrdosnú klauzulu, kde vlastne zvažujú ujmu, prípadnú ujmu maloletému dieťaťu alebo niektorému z rozvádzajúcich sa manželov. Lebo aj niektorý z manželov môže byť slabším subjektom v tom rodinnom právnom vzťahu. U nás síce niečo také nemáme, ale práve vďaka tomu, že u nás nie je právny nárok na rozvod manželstva, že súd môže to manželstvo rozviesť, ale nemusí, je možné aplikovať tieto princípy ako princíp najlepšieho záujmu dieťaťa alebo ochrany slabšieho subjektu aj v našom rozvodovom konaní. Tým ja nehovorím nerozvádzať manželstvá, ale ten je tam vytvorený, práve ten priestor na to, aby napríklad tí manželia mali viac času spracovať tie emócie alebo tú situáciu, ale hlavne, aby sme my naozaj zistili, čo prežíva aj to maloleté dieťa alebo maloleté deti, ktoré v tom manželstve sú. A aby aj tí rodičia pochopili, čo by asi... ako by mala vyzeráť tá porozvodová starostlivosť o to dieťa. Akoby sa oni mali byť schopní dohodnúť. Alebo ako nastaviť vôbec ten mechanizmus, aby všetky tie zúčastnené strany prekonali tú situáciu čo možno najlepšie. Aj keď samozrejme tam tie traumy vždy prítomné budú, v menšej či väčšej miere s nejakým časovým odstupom.“

moderátor: „No, prešli sme vlastne k tým deťom. Čiže čo sa deje s tým dieťaťom, keď dochádza k rozvodu, rodičia sa rozvádzajú? Čo to znamená pre to dieťa?“

K. Hatráková, psychologička: „Traumu. Obrovská, obrovskú traumou, pretože to dieťa nerozumie. A teda veľmi často prichádzajú klienti s otázkou, to je taká prvá, že my sa chceme rozísť, ale vy nám povedzte, ako to urobiť tak, aby to to dieťa zvládlo, aby to prežilo. Prežilo v zmysle s čo najmenšími ujмами na vývoj osobnosti. A to je taká náročná otázka, pretože to, aby tou situáciou to dieťa prešlo, to majú najviac v rukách práve tí rodičia. Veľmi často, tak, ako pani doktorka hovorila, že aby sa oni dohodli. To je, to je jeden z momentov, kde psychologicky nemôžeme očakávať dohodu v takej kríze, pretože tí ľudia sa ani nerozprávajú a keď sa náhodou aj rozprávajú, tak prežívajú hlboko negatívne emócie. Čiže je také zvláštne, že systém operuje rodičovskou dohodou. Čo teda ani v právnom, ani v lingvistickom zmysle slova nie je dohoda. To, k čomu tí ľudia prídu. To je, to je akýsi tlak z oboch strán a nejaký prienik čohosi, čo nám vie fungovať na nejaký čas, kým sa utlmia emócie a potom môžeme prejsť a hľadať iný prienik.“

moderátor: „Dieťa.“

K. Hatráková, psychologička: „No a to je práve to, že v tomto celom žije to dieťa, čiže moje očakávania, alebo systém sociálno-právnej ochrany detí máme nastavený tak, že má práve byť nápomocný tým rodičom, aby sme chránili to dieťa pred tými následkami toho hlbokého konfliktu. A tu je ten veľký problém, že to dieťa, ktoré je traumatizované samotnými tými konfliktami, ktoré doma počuje, tými

hádkami tých rodičov, tou neistotou, tou, ako vníma, že si ho akoby uzurpuje jeden a druhý, tak týmto rodičom systém nepomôže, aby im zdôraznil ich rodičovskú zodpovednosť, ale zdôrazní im ich rodičovské práva a tým pádom ten konflikt prehĺbi. Prehĺbi často do rozmerov, kedy trvá roky, kým sa ako-tak tí ľudia dajú dokopy a vnímajú to, že sú naozaj rodičia, lenže detstvo je limitné. Detstvo trvá psychologicky, povedzme, že pätnásť, no osemnásť rokov a niekedy, to je na tému tej dĺžky, ja mám klientov, ktorí sa rozvádzajú dvanásť, štrnásť rokov, čo je neúnosné, aby, aby sme tak...“

moderátor: „To je možné?“

K. Hatráková, psychologička: „To je možné, pretože máte 42 pojednávanií o ÚPP od troch rokov veku dieťaťa do jeho dvanástich rokov. Čiže to dieťa celé detstvo prežilo v systéme. Celé detstvo prežilo nie ako dieťa, ale ako dôkaz.“

moderátor: „Ale toto asi bude rarita, nie? Lebo dnes sú tie rozvody rýchle. Nie? Či?“

K. Hatráková, psychologička: „Nie. Ako ktoré.“

M. Lysinová, advokátka: „Ako ktoré. A napríklad v Bratislave sa vymykáme aj z tých štatistík už celkovo.“

moderátor: „No, vy ste tak povedali, že rodičovská zodpovednosť. Vy ste tiež tak povedali, že existuje, vlastne nie je povinnosť rozviesť. Súd nemá povinnosť rozviesť manželstvo. Teda čo to je tá rodičovská zodpovednosť? Keď si to tak predstávim, ten sudca, ktorý vlastne tých ľudí, ktorí prídu, nepozná. Ani ten advokát ich až tak nepozná. Je to zrazu rýchle, náhle, keď to trvá dlho, tak ich spozná, ale väčšinu nepozná. Ako on môže posúdiť rodičov? Čo to je tá rodičovská zodpovednosť? A ako môže apelovať na tú zodpovednosť, že aby povedzme nedošlo k tomu rozvodu, že jak sa k tomu v záujme toho dieťaťa dá dosiahnuť? Jak to vyzerá?“

M. Lysinová, advokátka: „Ten advokát? Alebo?“

moderátor: „No ten apel na tú rodičovskú zodpovednosť, že...“

M. Lysinová, advokátka: „Z vlastnej skúsenosti musím povedať asi to, že keď už nejaký teda manžel alebo rodič prichádza k advokátovi, tak väčšinou je už naozaj rozhodnutý, že sa ide rozvádzať a že to manželstvo ide ukončiť. Pretože áno, pretože to sú jednoducho... v tom rozvode sa otvára to ich súkromie, rozprávajú o tom, čo sa deje u nich doma atď. Čiže oni už keď prídu do tej advokátskej kancelárie a rozhodnú sa o tom rozprávať v podstate s cudzím človekom, tak sú už rozhodnutí, že do toho rozvodu idú, lebo dostali ten návrh na rozvod. Čiže ja si nemyslím, že ten advokát tam vie až tak veľa urobiť a vie až tak apelovať na to...“

moderátor: „Vy ste niekedy skúsili niekomu povedať, že nerozvádzajte sa?“

M. Lysinová, advokátka: „Ja som skúsila odporučiť na nejakú teda poradňu, atď. Aj napriek tomu, že teda pani doktorka sa možno inak pozerá na tie dohody manželské, teda rodičovské, žiaľ, ten systém, ktorý teraz máme, ktorý nám ponúka a teda celý ten systém, ktorý tu funguje, tak ja si osobne myslím, že ten rodič najlepšie si pozná svoje deti, a keď tá dohoda je možná, ja sa vždycky tých klientov, keď prídu, tak sa ich pýtam, či sa vedia dohodnúť, či vedia nájsť nejaký kompromis, pretože naozaj ten sudca z objektívnych dôvodov nedokáže spoznať tú rodinu, nevie, ako to tam funguje a čo je pre tie deti naozaj dobre. Sudcovia tých vecí majú naozaj veľa, nemajú dostatok času na to, aby to spoznali. Čiže ja sa vždy naozaj prvé, čo sa pýtam, je, či je tu priestor na tú dohodu. Či si myslí, či si teda ten klient myslí, že sa vedia dohodnúť. Keď sa nevedia dohodnúť, ja vždycky apelujem aspoň na to, aby boli k sebe slušní. Aj napriek tomu, že je to ťažké v tej situácii, tak vždycky apelujem na nich, aby sa snažili o konštruktívnu komunikáciu, aspoň teda čo sa týka tých maloletých detí. Pretože, ako sme si povedali aj na začiatku, tým rozvodom sa v podstate všetko začína a oni jednoducho, či sa im to páči alebo nie, budú musieť byť

spolu v kontakte. Budú musieť spolu komunikovať, či už na súdoch alebo v súkromí. A keď to budú robiť len v súkromí a nebudú to musieť robiť na súdoch, tak je to vždycky určite lepšie pre tú rodinu a pre tie deti hlavne.“

moderátor: „Trúfnete si odhadnúť, že koľko rodičov rozvádzajúcich nie je ochotných urobiť tú dohodu, že to je, čo je norma, čo je výnimka?“

K. Hatráková, psychologička: „Ja len aby som bola dobre rozumená. Ja tiež vediem klientov k tomu, aby vytvorili rodičovskú dohodu. Len hovorím, že je to proces, ktorý trvá a kde teda treba brať do úvahy hĺbku konfliktu tých ľudí. A samozrejme, že je najideálnejšie a optimálne, keď sa, keď na súd, alebo keď do systému vstupujú s dohodou a...“

moderátor: „Vieme, či nevieme? Ako nehovorím, však nemusíme vedieť.“

K. Hatráková, psychologička: „Koľkí ľudia...?“

moderátor: „Že koľkí ľudia sa asi dohodnú a koľkí sa nedohodnú?“

K. Hatráková, psychologička: „Tu ešte je možno jeden zaujímavý moment, že v poradni mám aj veľa ľudí, ktorí kde sa rodina rozpadne, ale tým, že nie sú zosobášení, majú spolu iba deti, že sú iba rodičia. Tak týchto keď vedieme k dohode, tak to sú vlastne tí ľudia, ktorí nám vypadnú z tých štatistík, lebo oni do systému ani neprídu. A to je práve ten moment, ktorý bol pre mňa veľkou skúsenosťou, ktorú som teda potom zúročila aj v parlamente tou novelou zákona o rodine v zmysle spoločnej starostlivosti, kde teda bola práve preferovaná tá dohoda, to je, to sú roky praxe, ktoré vznikli práve v tej poradni, že v zásade tak, ako sme pred chvíľou hovorili, rozvádzajú sa normálni ľudia. A teda tí ľudia prídu síce do konfliktu, ale majú osobnostné mechanizmy, že dokážu nejakým spôsobom ten konflikt v nejakom čase, niekedy to trvá aj rok aj dva, zvládnuť a uvedomiť si to, čo sme nazvali tak pracovne, že rodičovská zodpovednosť. Pretože aj zo zákona my rozvádzame manželstvo, ale nerozvádzame rodičovstvo a do kon... čiže to rodičovstvo stále trvá, pred manželstvom alebo teda v rámci toho manželstva, aj po rozvode manželstva. A to je tá rodičovská zodpovednosť, aby si tí ľudia dokázali uvedomiť, že rodičmi stále ostanú. A tu vzniká taký, také biele miesto, ktoré som ja teda komunikovala už s mnohými právnikmi a stále som nedostala takú akoby uspokojivú odpoveď, že dnes máme vlastne zákon alebo systém nastavený tak, že v rámci ÚPP môžu byť deti zverené teda aj do spoločnej starostlivosti, čo je tri roky stará vec a po dnes deň to sudcovia ani mnohí advokáti ani netušia. Čo ma teda mrzí, keď si tak prejdem touto realitou...“

moderátor: „Povedzte....Katalóg a potom sa spýtam...“

K. Hatráková, psychologička: „Do spoločnej starostlivosti, do striedavej starostlivosti alebo do starostlivosti jedného z rodičov, najčastejšej matke. A tu vzniká taký obrovský problém, ktorý sa teda týka tých detí, pretože toto je presne ten priestor, kde tie deti prichádzajú o jedného z rodičov, pretože sa nejakým spôsobom sa stalo, ja neviem, či je to zvykové právo, alebo ako to vzniklo, že keď je dieťa zverené do výchovy jednému z rodičov, tak ten rodič nadobudne pocit, a je tým aj... z môjho pohľadu je to tak akoby komunikované tým systémom, že keď je dieťa zverené do výchovy matke, tak vlastne akoby ten otec v úvodzovkách nemal tie práva, ale on ich má. On, jemu advokát vysvetlí, že on tie práva má a teda si ich samozrejme vydobýja nejakým spôsobom. A tak vlastne sa roky živí konflikt, ktorý je umelý, ktorý by tam vlastne nemal byť, pretože je to právne, právne je to nedorozumenie a keď je ten konflikt veľmi veľký, tak je to jeden z faktorov, ktorý je zodpovedný za to, že máme mnoho vymazaných rodičov, alebo teda rodičov, ktorí v procese rozvodu prídu o dieťa.“

moderátor: „Čo to znamená to spoločné, no striedavá starostlivosť, to chápem. K tomu sa hneď dostaneme samostatne. Ale tá spoločná starostlivosť, není to oxymoron? Veď keď sa ľudia rozídu, tak predsa nechcú spolu vychádzať, spolu vychovávať dieťa.“

K. Hatráková, psychologička: „No a to je práve to, že oni sa rozišli ako partneri, ale keď s nimi komunikujete, tak obaja to dieťa chcú vychovávať. Ved' keď by ste sa rozviedli, tak to neznamená zajtra, že nechcete byť so svojimi deťmi. Nie že byť, mať s nimi kontakt alebo styk, ale chcete mať s nimi vzťah. Chcem tie svoje deti vychovávať. Nechcem byť ich otcom, lebo som ich mamou a teda chcem byť ďalej ich mamou. A teraz je otázka, že či som natoľko osobnostne zrelá, že pochopím, že ten ich otec je stále ich otec a budem ho podporovať tak, ako je to napísané aj v zákone. Že budem podporovať vzťah tých detí k tomu otcovi a toho celého vzťahu k deťom. Tak to už je naozaj, že to už musí byť vysoká zrelosť osobnosti, aby toto ľudia v konflikte pochopili.“

moderátor: „Dá sa to. Dá sa to vôbec?“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Určite sa to dá. Není to zase iba na strane matiek, ktoré bránia styku...“

K. Hatráková, psychologička: „Jasné, aj otcov. Samozrejme.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Samozrejme aj otcovia majú tento istý problém, alebo teda tiež bránia niekedy v styku alebo ak sú deti zverené do ich starostlivosti, ale ja by som len chcela v skratke zareagovať. Tiež si myslím, že dohody sú veľmi dôležité. Viest' týchto rodičov k dohode. Ale čo je pre mňa ešte dôležitejšie, že nielen tú dohodu spísať, ale potom naozaj by tam mal pristúpiť aj ten súd, ktorý by zistil, či je aj v najlepšom záujme dieťaťa, či to naozaj nie je len taký ústupok. Našli sme nejaký kompromis, ktorý v konečnom dôsledku nebude vyhovovať dieťaťu, najmä v prípade starostlivosti. Keď sme začali tou starostlivosťou, ako je vôbec určenie, že či to dieťa bude v striedavej, spoločnej starostlivosti alebo vo výlučnej starostlivosti jedného z rodičov. Nesúhlasím ale ani trochu s tým, že dieťa by stratilo jedného z rodičov počas rozvodového konania. Aj keď je dieťa zverené len jednému z rodičov, ak tí rodičia naozaj vedia komunikovať, ak sú schopní sa dohodnúť, a ak sú naozaj vyzreté osobnosti a to je zase problém ich partnerského, ale aj rodičovského vzťahu a uvedomujú si, čo je v najlepšom záujme ich maloletého dieťaťa a chcú, aby ten prípadný styk bol pomerne široký, pretože styk už je potom jediný spôsob tej výchovy, toho naozajstného výchovného pôsobenia, ktoré zostáva rodičovi, áno, ktorý nemá dieťa zverené do osobnej starostlivosti a nikto nebude nikomu v tom styku brániť, pretože si uvedomuje, ako je to dôležité pre budovanie vzťahových väzieb.“

moderátor: „No len predpokladám, že tí manželia si robia naschvál vtedy. Nie? Však to...“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Áno. Presne tak. Robia si. A mňa vždy zaujímalo, možnože dnes dostanem na to aj odpoveď, v zákone o rodine je ustanovenie, ktoré umožňuje súdu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, ak jeden z rodičov bezdôvodne a trvalo bráni v styku s maloletým dieťaťom. Kedysi toto ustanovenie bolo nasmerované, alebo teda bolo nastavené tak, že súd to mohol urobiť aj bez návrhu. V súčasnosti je to len na návrh, ale pevne verím, že pri ďalšej novelizácii sa to opätovne stane beznávrhovým konaním. Ale tá moja otázka vždy bola taká, prečo toto súdy nevyužívajú ako taký preventívny, možno výchovný faktor? Hej? Prečo ukladajú 20 euró pokuty a naozaj sa dopracujú k tomu, že jeden z rodičov nevidí dieťa niekoľko mesiacov, niekoľko rokov. Deti vnímajú čas úplne inak ako my dospelí. U nich dochádza k narušeniu vzťahových väzieb veľmi rýchlo. A možno by tým rodičom bolo naozaj dôležité vysvetliť aj to, že dieťa potrebuje čo možno najviac tých vzťahových väzieb, aby v zdraví prežilo, fyzicky, psychicky, že nie je dobré ho ukrátiť o akúkoľvek vzťahovú väzbu, ktorú mu môžeme dať, pretože pre jeho život je to veľmi dôležité.“

moderátor: „No nemáme tu sudcu, ale vy viete, prečo to?“

M. Lysinová, advokátka: „No. Nevie, prečo to tak nie je a ja by som tiež uvítala, keby to tak bolo, pretože presne toto sa deje teda v tých konaniach, alebo teda medzi tými rodičmi, keď dochádza k nejakému bráneniu, tak áno, zákon hovorí presne, že ak je teda úmyselne, len teraz je konflikt alebo nejednotná súdna prax napríklad aj na otázku toho, čo je to úmyselné bránenie. Lebo čo sa teda bežne

stáva, je upravený nejakým spôsobom styk. Má sa stretnúť otec s dcérou v stredu, v utorok večer dostane sms-ku, že dcéra je chorá. Teraz, je chorá? Má si pýtať vždycky to potvrdenie? Ved' na druhej strane v prípade vírusových ochorení naozaj ani lekári neodporúčajú chodiť s tým dieťaťom vždycky k lekárovi, lebo prejdú tri dni a dieťa je zdravé. Je naozaj choré? Nie je choré? Teraz, bolo v jeho záujme, alebo bolo na mieste, aby sa ten styk realizoval. A naozaj, tuná sa stretávam s nejednotnou, s nejednotným pohľadom sudcov na tom, čo sa rozumie tým úmyselným bránením v styku.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Ako... ak môžem zareagovať. Tu už tú chorobu by sme mali trochu prekonať v našich podmienkach, lebo aj ten druhý rodič je predsa rodič, ktorý sa musí byť schopný postarať aj o choré dieťa. Samozrejme, ak nejde o chorobu, ktorá by znemožňovala transport toho dieťaťa, ohrozila nejako jeho život a zdravie. To nie je len o chodení do zoológickej záhrady. Je to aj o varení čaju a podávaní nejakých liekov. Čiže práve tá choroba, ak naozaj nie je vážna, by nemala byť dôvodom, prečo napríklad rodič nemôže realizovať styk. Pretože je to rodič. A k tej výchove patrí samozrejme aj starostlivosť.“

moderátor: „No je to také absurdné, no je to, keď je choré dieťa. No keď súd rozhodne, že určí dieťa v starostlivosti jedného rodiča, tak je to také asi zrozumiteľné. Zrejme ide zväčša o matky. Je tam nejaká situácia, možno nejaký alkoholizmus alebo niečo. Tuná je problém, či nie je problém, že keď, keď, to sa deje často, že súd dá dieťa do výlučnej starostlivosti jedného rodiča, čiže to už je dnes výnimka?“

M. Lysinová, advokátka: „Je to stále vo väčšine. Je to stále väčšina.“

moderátor: „A to funguje v zásade dobre či nedobre? Či tam je nejaký problém...?“

K. Hatráková, psychologička: „Z môjho pohľadu, z mojich skúseností v poradni to funguje nedobre. Práve preto to, čo hovorím, že v zásade, keď spolu rodičia žijú, alebo keď rodina funguje, tak málokto alebo asi nikto nerieši nejakú právnu úroveň tých vzťahov, aké tam máme. Aké sú moje rodičovské práva a povinnosti ako matky. Riešite to vtedy, keď je človek na to upozornený, čo je samozrejme po rozpade rodiny, lebo dieťa je zverené do výchovy matke. Čo teda znamená, že o škole v prírode rozhoduje iba ona, alebo sa má opýtať toho otca? No podľa zákona sa má opýtať aj toho otca. Ale keď advokát matky povie, že sa nemusí, tak sa neopýta, ale otec si myslí, že by sa mala. A naopak, proste v rôznych kombináciách samozrejme. Čiže áno, je to z môjho pohľadu komplikovaný inštitút práve preto, že sa nám stretáva tá akoby nie úplne jednoznačná právna rovina s tým nedostatkom pomoci a s tými rôznymi typmi výkladov. Pretože tie... a vraciam sa k tomu, že tí ľudia sa naozaj nemajú veľmi kde obrátiť, pretože pokiaľ proces trvá, tak majú advokátov, poťažmo kolíznych opatrovníkov, ktorí sú teda účastníci konania, mali by to byť tí ľudia, ktorí... alebo inštitúcie, alebo ved' kolíznym opatrovníkom je celý úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v osobe nejakej, nejakého zamestnanca. A teda to by mal byť ten človek, ktorý by mal poradiť v takýchto situáciách, keď... videla som absurdity typu, že máte tri nálezy stomatologickej akadémie z Rakúska, či tento strojček alebo iný strojček. A teraz sa čaká tri mesiace, či súd rozhodne, že dieťa má mať taký strojček, alebo onaký.“

moderátor: „To sa rieši na súdoch takéto veci?“

K. Hatráková, psychologička: „Áno. A to je to za mňa neúnosné... to je to, čo tvorí veľký tlak na tých rodičov. To je to, čo počujem v tej poradni. A teda áno, presne tieto nedorozumenia v rámci inštitútu zverenia dieťaťa do výchovy jednému z rodičov aj po tom, čo je ten proces ukončený, tak neustále sa, jak to dieťa rastie, tak sa generujú tieto otázky.“

moderátor: „Nejaké problémy... No dobre.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Ale ak môžem, toto sa neodstráni ani pri striedavej starostlivosti, ani pri spoločnej starostlivosti. Toto je problém, ktorý my nevieme odstrániť nejakou právnou úpravou. Určite nie.“

K. Hatráková, psychologička: „Právnou úpravou nie.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „A ani tým, že budeme deti zverovať do spoločnej starostlivosti rodičov. Lebo podstatné veci v mene maloletého budú naďalej podstatné veci v mene maloletého a nie je istota, že tá spoločná starostlivosť bude fungovať, alebo že budú naozaj schopní aj ďalej komunikovať a že tam nenastanú nejaké krízové momenty, v rámci ktorých sa ten vzťah nejakým spôsobom bude komplikovať. Takže myslím si, že toto naozaj sú veci, ktoré neznamenujú automaticky, že výlučná starostlivosť o maloleté dieťa len jedným z rodičov, by mala byť menejcenná alebo najhoršia alternatíva z tých troch. Pretože v prípade, že rodičia sa nevedia dohodnúť, tak si myslím, že omnoho horšie alternatívy sú striedavá starostlivosť alebo spoločná.“

moderátor: „K tomu, k tomu hneď idem. Ale ešte sa vás pýtam takto, že dobre, určite nie, že môže to byť výhodné pre to dieťa, aby bol zverený do starostlivosti jedného rodiča. Ale existujú právne nástroje, alebo neexistujú právne nástroje niekde, aby sme sa poučili, že ako to urobiť lepšie, aby sa tí ľudia netrápili? Budú mať problémy vždy, ale aby tá miera bola únosnejšia, než je teraz. Dá sa tam niečo zlepšiť, či nie? Či je to na ľuďoch proste, na morálke?“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Je to vo veľkej miere na ľuďoch a ako som už hovorila a my by sme mali začať úplne s inými nejakými prostriedkami, ktoré by sme vedeli zapojiť, ktoré by pomohli tomu právnemu systému. Ale myslím si, že len čisto právo by tomu nepomohlo.“

moderátor: „No, keď ste povedali toto, že aké problémy je tá výlučná starostlivosť, človek by čakal, že striedavá starostlivosť to vlastne rieši, lebo to je tam nejaký princíp nejakej spravodlivosti, časovej, že sa strieda to dieťa. Aký problém je pre dieťa to? Striedavá starostlivosť? Čo to znamená v praxi?“

K. Hatráková, psychologička: „Znovu, pokiaľ rodičia komunikujú, tak ani toto nemusí byť veľký problém. Je... tie deti často komunikujú. Rodičom to spravidla do istej miery vyhovuje, keď sa na to, keď sa na tom dohodli, alebo keď už si prešli tým procesom. Ťažko sa odhaduje miera, kde si proste zvykli, alebo im to vyhovuje. Problém s tým skôr má dieťa. Zase, spôsob, akým im to bolo odkomunikované, ako to žije. Tak zo začiatku, v nejakom roku 2012, 2015 sme sa stretávali s tým, že to nieslo so sebou veľkú mieru šikany, pretože tie deti sa spravidla, keď sa rodičia nedohodli, tak súd rozhodol o striedavej starostlivosti a rozhodol o tom, že dieťa sa bude striedať na neutrálnej pôde. To bola najčastejšie škola. Dopracovali sme sa k tomu, že pomaly sa zväčšovali šatne, lebo tam bolo niekoľko detí, ktoré mali kufor na celý týždeň alebo museli mať dvoje učebnice, jedny u mamy a jedny u otca. A tým pádom toto tie deti najťažšie niesli. Že sa to rieši, že to ostatní vedia, že bolo to dieťa v chaos, pretože žilo dva rôzne vesmíry. To, čo platilo u mamy, neplatilo u otca a naopak. Čiže stále sa vraciame len k tomu najzákladnejšiemu bodu, že rodičovstvo sa nedá rozvieť a že systém by mal byť rodičom nápomocný v tom, aby im zdôrazňoval, že rodičmi ostanú stále. Nieкто to chápe skôr, nieкто neskôr. Samozrejme, že tak, ako v bežných rodinách, aj v tých rodinách, ktoré sa rozpadnú, bude prichádzať k problémom, výchovným problémom, hodnotovým problémom, ale tie sa nedajú riešiť právnou cestou.“

moderátor: „Práve toto sa podľa vás dá zlepšiť? Tá striedavá starostlivosť? Že sú tam nejaké rezervy?“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Tam sú veľké rezervy. Ja si myslím, že tak desať, dvanásť rokov dozadu písala o striedavej starostlivosti, kde som analyzovala aj nejaké tie stereotypy, ale hlavne také najdôležitejšie, by som povedala, podmienky, kedy by tá striedavá starostlivosť nemala fungovať alebo nebude fungovať a nemala by byť nariadená. Bolo to, že dieťa by nemalo meniť školské zariadenie. Máme tú realitu v aplikačnej praxi, že deti navštevujú dve rôzne školské zariadenia, v Nitre, v Bratislave...“

moderátor: „Deti chodia do dvoch škôl podľa toho s... ale to predsa nemôže fungovať.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Áno. Je na to aj metodický pokyn... nemôže a všetci učelia, s ktorými som sa bavila, mi povedali, že to jednoducho nie je v poriadku, pretože tie deti naozaj neprospeievajú.“

K. Hatráková, psychologička: „Máme rozhodnutie súdu, kde dieťa navštevuje... 7-ročné, teda je druháčka, kde dieťa navštevuje štátnu školu základnú a alternatívnu.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Takže áno, naozaj...“

moderátor: „A prečo súd takúto vec prijme, však to je... proti rozumu.“

K. Hatráková, psychologička: „Pretože sudcovia...“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „A to je práve to, že k čomu som asi tak smerovala je, že vlastne za desať, možno dvanásť rokov sme sa dopracovali k tomu, že naozaj všetky tie červené vlajky, kedy by sme my tu striedavú starostlivosť nemali nariaďovať, sa porušili. A my tu naozaj reálne máme rozhodnutia súdu, kde sú deti zverované do striedavej starostlivosti v takýchto podmienkach. Jedným z tých podmienok alebo tých kritérií, ktoré ja som vtedy rozoberala, bolo práve to, že by nemalo byť nariaďované proti vôli jedného z rodičov. Lebo určite mi dáte asi za pravdu, že pri striedavej starostlivosti tí rodičia musia komunikovať omnoho viac ako pri výlučnej starostlivosti, že sa naozaj musia dohodnúť na dennodennej báze o mnohých veciach, alebo mali by sa, že väčšinou sú to rodičia, ktorí sa nevedia ani len pozdraviť alebo nechcú sa rozprávať.“

moderátor: „No, vy týchto ľudí stretáte. Bojujú. Toto je... ak to funguje takto, že chodia do... jedno dieťa chodí do dv... tak to je jasný boj, proste...“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Áno.“

moderátor: „...tam sa dá niečo zmeniť? Tých ľudí ovplyvniť, že keď mu povie, že to dieťa bude mať horšie známky v jednej aj druhej škole, to funguje či nefunguje?“

M. Lysinová, advokátka: „Závisí. Vždycky akože ja si myslím, že akokoľvek sa tu budeme rozprávať a snažiť zdokonaľiť možno tú právnu úpravu, akákoľvek, aj tá najdokonalejšia právna úprava, tí najlepší sudcovia, vždycky sa dostaneme späť k tomu, že je to o tých rodičoch. A presne by som nadviazala aj na to, že tí rodičia jednoducho musia dostať v tých emóciách to... ťažko sa nám to možno niekedy chápe zvonka, to, čo sa deje v hlavách, v tých citoch a vo všetkom, v tej chémii, medzi... v tých rodičoch. A práve tu by mala byť tá pomoc, aby presne toto rodičia dokázali pochopiť. Lebo teda tie výskumy, ktoré sa týkali striedavej osobnej starostlivosti, najčastejšie ten záver bol taký, že áno, tá striedavá starostlivosť môže fungovať tam, kde nie je konflikt medzi rodičmi, kde sa tí rodičia vedia dohodnúť a tam je tá podstata a tam je ten problém, ktorý treba vyriešiť, aby tí rodičia sa snažili a vedeli čo najlepšie spolu proste komunikovať.“

moderátor: „Čiže ale toto, toto dáva logiku...“

M. Lysinová, advokátka: „Ale je to samozrejme veľmi ťažké.“

moderátor: „Ale keďže sa to tak nedeje, to znamená, že v systéme je alibizmus, hej, že...?“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Je. V tomto určite áno, lebo väčšinou sa nariadi, tak, keď sa hádajú, tak jeden z nich má záujem o tú striedavú starostlivosť, dám tie deti do striedavej, rozdelím to ako Šalamún a uvidí sa. Dieťa si zvykne, (nezrozumiteľné) si zvyknú a keď si nezvyknú, tak sa potom zmení tá ich dohoda. Nie je to v poriadku. Určite to nie je v poriadku. Takto nejako by nariaďovaná striedavá starostlivosť rozhodne nemala byť, pretože u nás bola spojená s takou veľkou eufóriou

striedavá starostlivosť práve kvôli právam všetkých, obidvoch rodičov, aj maloletého dieťaťa. Málo sa u nás hovorilo o syndróme dvoch postieľok a rôznych vážnych psychických problémoch, ktoré deti v striedavej starostlivosti majú.“

moderátor: „*Vy ste súčasťou tých odborných debát, kde sa pripravuje novela občianskeho zákonníka. Toto sa bude riešiť?“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „*V rámci tejto pripravovanej rekodifikácie v podstate naďalej zostávajú zachované všetky tri formy starostlivosti o maloleté dieťa na čas po rozvode alebo teda, keď sa rozídu partneri, a sú zrovnoprávnené. Čiže v zásade súd má na výber a mal by to posudzovať podľa najlepšieho záujmu dieťaťa. Tu by som možno len zdôraznila, že čo sa u nás tiež nedeje, že sa málo vyhodnocuje ten najlepší záujem dieťaťa aj v kontexte nejakej súrodeneckej skupiny. To, že striedavá starostlivosť je vhodná pre jedného súrodencu, neznamená, že aj pre druhého. Tam rozhoduje vek, jeho výbava vôbec emočná atď., atď. a toto sa napríklad u nás tiež vôbec nedeje...“*

moderátor: „*A čo sa deje potom, keď to dieťa s tým bojuje, že súd nejako rozhodne a to dieťa... však normálne je, že má rado obidvoch rodičov, bodaj by, ale keď, predstavte si, že to dieťa sa nejako, asi je indoktrinované to dieťa, z jednej, z druhej strany, však keď je konflikt vo všetkom, tak prečo nie aj v tom. Ale predsa len to dieťa jak starne, tak môže mať na to nejaký vlastný, nejaký názor. Čo sa potom deje?“*

K. Hatráková, psychologička: „*Práve to je ten moment, že... hovoríme o rozvode alebo o procese rozvodu, ktorý v nejakom čase, však okrem tých extrémov, v nejakom čase skončí. Ale to podstatné sa deje potom. Že tí rodičia stále žijú to, čo žijeme my ako rodičia, že ako nám to dieťa rastie, ono je aj psychologické je veľkým umením rásť ako rodič, pretože ešte o malé dieťa sa tak nejako pudovo vieme postarať. Ale komunikovať s pätnásťročným vzdorovitým dieťaťom už nie je úplne jednoduché. A tam je veľmi dôležité, pretože to dieťa rastie zo vzťahu, rastie zo vzťahu tých rodičov, a teda je veľmi dôležité, aby tam ten prienik bol. Lebo keď počúva od otca čosi a od mamy čosi iné, tak to naozaj v tomto veku, to je v adolescentnom, ale samozrejme aj skôr, spôsobuje taký patologický vývin tej osobnosti. Lebo to dieťa si začne vyberať, zistí, že vlastne neplatí ani jedno ani druhé...“*

moderátor: „*Tak áno, sa chová egoisticky, no však...“*

K. Hatráková, psychologička: „*Áno... a v tomto zmysle je takou až zvláštnou mantrou to, čo tu tak niekoľkokrát zaznelo, že najlepší záujem dieťaťa. My máme práve systém vystavaný tak, že je pomerne veľká časť venovaná zisťovaniu najlepšieho záujmu dieťaťa. Účastníkom konania je kolízny opatrovník, kde to je vlastne ten človek, ktorý by ten najlepší záujem dieťaťa mal zisťovať. Má na to niekoľko nástrojov a už len cez prípadové konferencie, stretnutia rodinného kruhu, má vyhodnocovať mieru ohrozenia dieťaťa, má robiť plán práce s rodinou. To všetko sú nástroje sociálneho pracovníka, zamestnanca úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý by mal konať podľa metodiky. Toto celé nám dnes vôbec nefunguje.“*

moderátor: „*Počkajte. Vy ste krútili hlavou.“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „*My si musíme uvedomiť, že úrady práce, sociálnych vecí a rodiny majú dvojité, niekedy až trojité postavenie v rámci týchto sporov. Ako vo funkcii kolízneho opatrovníka nemôžu zisťovať najlepší záujem dieťaťa. Oni majú chrániť a zabezpečovať ochranu záujmu, ale tou autoritou, ktorá má vyhodnocovať a aplikovať najlepší záujem dieťaťa je len súd.“*

K. Hatráková, psychologička: „*Na základe podkladov.“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „*...A súd by si to mal robiť v rámci vlastnej pôsobnosti, nie prehadzovať túto prácu na úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré budú robiť prešetrenie pomerov, ale zároveň budú zastupovať maloleté dieťa ako kolízny opatrovník.“*

moderátor: „No a tuto sa... chcete ešte k tomu niečo? Povedzte...“

M. Lysinová, advokátka: „Možno ešte k tým kolíznym opatrovníkom, že áno, súhlasím s tým, že súd to má nakoniec vyhodnotiť, len žiaľ, čo sa deje v praxi, ten súd tam má dvoch hádajúcich sa rodičov, teraz otec, mama, on si vypočuje jedného a teraz sa otočí na toho kolízneho. A naozaj, ten kolízny opatrovník je úrad práce. Tam raz príde ten zamestnanec, druhýkrát ten zamestnanec, ktorý akože pri všetkej... Za svoju prax som sa stretla naozaj so zodpovednými zamestnancami úradu práce, ktorí sa snažili zisťovať, ktorí komunikovali atď., ale drvivá väčšina je taká, že naozaj tam zakaždým sedí niekto iný a my často, keď aj vyjdeme z tej pojednávačky, vôbec bol tam ten kolízny? Že on je tam ako keby duch.“

moderátor: „Ste mi zobrali otázku, lebo ja som sa vás chcel spýtať, že toto všetko strašne záleží od toho, kto tam sedí, že kto sú tí sudcovia, kto sú tí zamestnanci. A títo ľudia...“

M. Lysinová, advokátka: „Áno, a ten súd sa pýta toho kolízneho. A on povie nejaký názor a naozaj často sa k tomu názoru toho kolízneho opatrovníka prikloní. A on tam povie za celý spor, ktorý treba tam povie tri vety častokrát. Naozaj.“

K. Hatráková, psychologička: „A ani nevieme, na čom ten názor stojí.“

M. Lysinová, advokátka: „Áno, presne tak.“

moderátor: „No máme 5 minút, necelých 5 minút do konca. Myslím, že z toho, čo hovoríte, vyplýva, že tie problémy naozaj začínajú až po tom rozvode naberať na grádoch, že sú to proste veľké problémy, pri výchove detí, pre deti aj pre všetkých zúčastnených. Čo bude ale s týmito deťmi? Tie deti, ktoré sú obeťou tohto egoizmu, tiež rastú v tom, hľadajú nejaké stratégie, ako z toho, proste ako žijú v tom prostredí. Ale raz sa budú tiež vydávať, ženiť, čo si myslíte, že k čomu ich tie obeť dnešné, tie malé deti, ktoré dorastajú, k čomu ich to vedie? Čo bude s nimi?“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „V podstate je vysoká pravdepodobnosť, že budú opakovať nejaké vzory správania v rámci svojho rodinného života. Ak bolo konfliktné, tak je predpoklad, že v rovnakej situácii asi budú sa správať rovnakým spôsobom. Ale samozrejme, aj spoločnosť sa mení. My tu máme pomerne konzumnú spoločnosť, založenú na nejakom individualizme, čiže oni už vstupujú aj do toho systému, do toho sveta s nejakou dávkou toho, že ich učíme, aby boli šťastní, aby možno nejakú slúžili, alebo sa obetovali, aby boli zodpovední, ale aby hlavne oni boli šťastní. Toto samo osebe nie je celkom dobrá výbava na to, aby ste vytvorili manželstvo bez toho predpokladu, že sa aj rozvedie. Takže myslím si, že musíme pracovať skôr aj na tej prevencii. Samozrejme, na podpore počas manželstva, a na mnohých iných veciach, aby, aby sa to zvládlo.“

moderátor: „Vy tie deti stretáte. Čom s nimi bude?“

K. Hatráková, psychologička: „Áno, práve si myslím, že ešte nie som tak stará. Ale už sa mi párkrát stalo, že v poradni boli ako rodičia, rozvádajúci sa rodičia malých detí, ľudia, ktorí boli v poradni pred 20 rokmi, keď som robila povedzme v pépečke, čiže boli tam ako deti, kvôli svojim rodičom, kvôli teda rozpadu svojej kmeňovej rodiny. Čiže hej, je to vysoko pravdepodobné, nehovorím, že isté, ale vysoko pravdepodobné, že tie chyby budú opakovať. A v tom je práve tá situácia alarmujúca, že dnes vieme, že nám fatálne narástol počet duševných ochorení u detí, že máme mnoho psychiatrických pacientov, detských psychiatrických pacientov. Takže tá situácia je naozaj alarmujúca a myslím, že dnes už neznesie úplne akademickú diskusiu, že fakt, keď sa tá prax nezačne meniť, a že hneď, v tých konkrétnych prípadoch, že kým si rozoberieme, prečo to máme, prečo máme povedzme vymazaných rodičov, ako sa to stane, že tie rodičovské konflikty sa takýmto spôsobom prehlbujú. Čo teda pre nás, keď sme nastavovali metodiku v roku 2005, tak to, čo sa deje dnes, bol najčernejší scenár. Dnes je to realita, a to tak, ako ste na začiatku hovorili, že áno, to má proste istý nástup. Čiže to, čo dnes žijeme, sú vlastne následky nedokonalaj alebo nedobrej, zle realizovanej reformy, kedy boli zrušené manželské poradne,

kedy vznikli úrady práce, sociálnych vecí a rodiny a teda tento systém kolízneho opatrovníctva. To bolo z roku 2005 a tie následky žijeme dnes. Takže mám obavu.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: *„Ak môžem. Nevieť, či môžem do toho takto skončiť. To, čo my teraz žijeme, žijeme rodinnú politiku ešte minulého režimu. Keby sme si pozreli naozaj, ako bola nastavená...“*

moderátor: *„Ako komunizmu myslíte?“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: *„Áno, myslím aj komunizmus...“*

moderátor: *„35 rokov po páde komunizmu...“*

M. Lysinová, advokátka: *„Kedy sme tu mali možno iný extrém. Že tu ľudia žili v toxických vzťahoch.“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: *„Presne tak. V toxických vzťahoch. Mali sme tam kumuláciu životných štartov. To spôsobili veľkú rozvodovosť do troch rokov...“*

moderátor: *„Ale veď rozvodovosť začala prudko už v osemdesiatych rokoch?“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: *„Ona začala čiastočne ešte skôr, pretože tam boli dve reformy zákona o rodine alebo teda rodinného práva, ktoré naštartovali, uvoľnili, trošku liberalizovali možnosť rozvodu a tým pádom nám naštartovali tu rozvodovosť. Ale naozaj tam potom ona prudko začala rásť v tých sedemdesiatych, osemdesiatych rokoch. Ale to bolo už následok práve tej rodinnej politiky 50-tych, 60-tych rokov...“*

moderátor: *„Ja som myslel že poviete Slovenského štátu.“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: *„Nie, nie, nie, nie, až takto ďaleko, takto ďaleko nepôjdeme. Takže vlastne to, čo sa tu deje teraz, je zase výsledok tohto obdobia. Preto my tu vidíme tú veľkú mieru rozvodovosti, ale aj veľké množstvo párov, ktorí nechcú uzavrieť manželstvo. Pretože to nejakým spôsobom zažili. Reagujú a boja sa možno aj toho inštitútu. Preto hovorím, že my musíme teraz začať, aby sme o pätnásť, dvadsať rokov videli nejaký výsledok...“*

moderátor: *„No...“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: *„Iba sekundu.“*

moderátor: *„Povedzte.“*

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: *„Poviem... A keď sa vrátíme k tej štatistike, že väčšina manželstiev sa rozvádza po tých 20 rokoch, alebo teda nie väčšina, je tam veľké percento, tak to je ten problém, že my si nemyslíme, že tie problémy sú len v manželstvách, ktoré končia rozvodom. Oni sú naprieč spoločnosťou vo všetkých partnerských vzťahoch a aj tam trpia deti. Aj tam jednoducho raz potom sa to pretransformuje práve do takýchto problémových vlastných rodinách.“*

moderátor: *„No, čas sme vyčerpali. Na záver sa vás chcem spýtať len takú vec, že myslíte si, že keby sa o všetkých tých problémoch, ktorých sme sa tu dnes letmo dotkli, že čo sa deje po rozvode s manželmi bývalými, aj s deťmi, že keby sa o tom hovorilo viac, točili sa filmy a tak, že tá kultúra by tým žila, že by tých rozvodov bolo menej? Že tí ľudia by možno začali uvažovať inak? Či ani nie?“*

M. Lysinová, advokátka: *„Ja možno, čo môžem povedať zo skúsenosti, ľudia naozaj, keď prichádzajú aj do toho procesu rozvodu, oni netušia, čo ich čaká potom. Oni si to vôbec nevedia predstaviť, akým*

spôsobom sa budú starať o tie deti, že keď dve deti, jedno chodí na, ja neviem, kone, druhé chodí na tanečnú a majú to v rovnakom čase, tak keď to predtým riešili tak, že jeden rodič išiel tam, druhý rodič tam a teraz čo budú robiť a či tým deťom budú vysvetľovať, akože to sú len také jedno z tých úplne maličkých praktických problémov, ktoré tam vznikajú. Naozaj, nevedia si to predstaviť.“

moderátor: „Pomohlo by to? Ale len holou vetou.“

K. Hatráková, psychologička: „Myslím si, že by to pomohlo, pretože naozaj ľudia prichádzajú aj do poradne teda s tým, že majú pomerne romantickú predstavu o rozvode. Pôjdeme na súd tam sa rozhodnú. Čiže...“

moderátor: „Romantická predstava o rozvode, to...“ (smiech)

M. Lysinová, advokátka: „Hej, každý druhý víkend už voľný.“ (smiech)

K. Hatráková, psychologička: „... čiže pomohlo by to. Ako prevencia by to určite pomohlo.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Ja si myslím, že tiež by to pomohlo a možno aj učiť zvládať konflikty a budovať dlhodobé vzťahy nejakým spôsobom.“

moderátor: „Tak s týmto promanželským odkazom, promanželským odkazom končíme dnešnú debatu. Veľmi pekne vám ďakujem a zdá sa, že tému budeme musieť otvoriť opäť. Možno keď dokončíte ten občiansky zákonník. Ďakujem.“

P. L. Cvengrošová, Právnická fakulta, UK: „Ďakujem pekne.“

M. Lysinová, advokátka: „Ďakujem za pozvanie.“

K. Hatráková, psychologička: „Ďakujem pekne.“

- 0:54:16 – koniec programu *Do kríža*